

Tọa đàm khoa học về Bộ luật hình sự năm 2015, sửa đổi năm 2017

Ngày 12/7/2017, Bộ môn Tư pháp Hình sự thuộc Khoa Luật – ĐHQGHN đã tổ chức tọa đàm khoa học với chủ đề “Giới thiệu và bình luận về Phần những quy định chung của Bộ luật hình sự năm 2015, sửa đổi năm 2017”.

GS.TSKH Lê Văn Cẩm – nguyên Chủ nhiệm Khoa Luật, ĐHQGHN cùng TS. Trần Văn Dũng – Phó Vụ trưởng Vụ Pháp luật Hành chính – Hình sự, Bộ Tư pháp; TS. Đỗ Đức Hồng Hà – Ủy viên Thường trực Ủy ban Tư pháp của Quốc hội và TS. Nguyễn Văn Hiến – Ủy viên Thường trực Ủy ban Pháp luật của Quốc hội đồng chủ trì Tọa đàm khoa học.

Tham dự tọa đàm có đại diện Ban chủ nhiệm Khoa Luật cùng đông đảo các nhà khoa học, giảng viên, các học viên sau đại học và sinh viên đến từ Khoa Luật, ĐHQGHN.

GS.TSKH Lê Cẩm cho biết, Tọa đàm này là một trong nhiều hoạt động khoa học nhằm trao đổi, phân tích, lý giải và bình luận giữa các nhà khoa học với các đại

diện đến từ Cơ quan lập pháp của Việt Nam về các chế định trong Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi năm 2017 (viết tắt là BLHS).

TS. Trần Văn Dũng nhận định, ngày 27 tháng 11 năm 2015, tại kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XIII đã thông qua toàn văn dự thảo Bộ luật hình sự (sửa đổi). Bộ luật đánh dấu một bước tiến quan trọng, tạo cơ sở pháp lý vững chắc cho cuộc đấu tranh phòng, chống tội phạm có hiệu quả; góp phần bảo vệ chủ quyền, an ninh của đất nước, bảo vệ chế độ, bảo vệ quyền con người, quyền công dân, lợi ích của Nhà nước và tổ chức, bảo vệ và thúc đẩy kinh tế thị trường xã hội chủ nghĩa phát triển đúng hướng, tạo môi trường xã hội và môi trường sinh thái an toàn, lành mạnh cho mọi người dân, đồng thời đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế của nước ta.

Tuy nhiên, do có một số sai sót về kỹ thuật gây khó khăn cho việc áp dụng thống nhất quy định của BLHS, ngày 29/06/2016, Quốc hội Khóa 13 đã ban hành Nghị quyết số 144/QH14 về việc lùi hiệu lực của BLHS năm 2015 và 03 đạo luật khác có liên quan để tiến hành chỉnh lý. Sau gần 01 năm tiến hành chỉnh lý, ngày 20/6/2017. Quốc hội Khóa 14 đã chính thức thông qua Luật số 12/2017/QH14 sửa đổi, bổ sung một số điều của BLHS số 100/QH13 và Nghị quyết số 12/2017/QH14 thi hành Luật này, các quy định của BLHS năm 2015 không bị sửa đổi, bổ sung (gọi chung là BLHS năm 2015) và 03 đạo luật đang lùi hiệu lực thi hành.

Do BLHS năm 2015 chưa có hiệu lực thi hành, trừ những quy định có lợi cho người phạm tội được áp dụng theo Nghị quyết 109/2015/QH13 và Nghị quyết 144/2016/QH13, nên tài liệu này giới thiệu những nội dung cơ bản của BLHS năm 2015, có cập nhật những sửa đổi về kỹ thuật của Luật số 12/2017/QH14 sửa đổi, bổ sung một số điều của BLHS số 100/QH13.

Ông Dũng nhấn mạnh, BLHS năm 2015 gồm có 26 chương với 426 điều, được thiết kế thành 03 phần, trong đó có Phần thứ nhất: Những quy định chung (gồm 12 Chương, từ Điều 01 đến Điều 107). Phạm vi sửa đổi của Luật số 12/2017/QH14 liên quan đến 202 điều của BLHS số 100/2015/QH13, gồm 23 điều thuộc Phần Những quy định chung.

Trong khuôn khổ của tọa đàm khoa học, TS. Nguyễn Văn Hiến đã giới thiệu một số nội dung mới về hình phạt trong BLHS năm 2015 (đã được sửa đổi, bổ sung). Ông Hiến cho hay, Bộ luật đã thể chế hóa chủ trương hạn chế áp dụng hình phạt tù, mở rộng áp dụng hình phạt ngoài tù theo các hướng: Phạt tiền là hình phạt

chính; mở rộng nội hàm của hình phạt cải tạo không giam giữ; Bộ luật khẳng định nguyên tắc không áp dụng hình phạt tù đối với người lần đầu phạm tội ít nghiêm trọng do vô ý (khoản 2 Điều 37); Quy định rõ hình phạt bổ sung tịch thu tài sản, ...

Tại buổi tọa đàm, TS. Đỗ Đức Hồng Hà đã trao đổi về nội dung “Hoàn thiện phạm vi chịu trách nhiệm hình sự của người ở độ tuổi từ đủ 14 đến dưới 16 trong BLHS theo tinh thần Hiến pháp năm 2013, Công ước của Liên hợp quốc về quyền trẻ em, đáp ứng yêu cầu đấu tranh phòng, chống tội phạm”.

Ông Hà đã nêu lên tính ưu việt của chính sách hình sự mới, tiến bộ trong Bộ luật hình sự 2015 sửa đổi. Ông nêu 8 lí do để minh chứng cho quan điểm ủng hộ “Người từ đủ 14 tuổi đến dưới 16 tuổi chỉ phải chịu trách nhiệm hình sự về tội phạm rất nghiêm trọng hoặc tội phạm đặc biệt nghiêm trọng mà không phải chịu trách nhiệm hình sự về tội ít nghiêm trọng hoặc tội nghiêm trọng đối với 03 tội danh: Tội cố ý gây thương tích hoặc gây tổn hại cho sức khỏe của người khác (Điều 134), Tội hiếp dâm (Điều 141) và Tội bắt cóc nhằm chiếm đoạt tài sản (Điều 169).

Ngày 20 tháng 6 năm 2017, Quốc hội nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam khóa XIV, kỳ họp thứ 3 thông qua Nghị quyết số 41/2017/QH14 về việc thi hành Bộ luật Hình sự số 100/2015/QH13 đã được sửa đổi, bổ sung một số điều theo Luật số 12/2017/QH14 và về hiệu lực thi hành của Bộ luật Tố tụng hình sự số 101/2015/QH13, Luật Tổ chức cơ quan điều tra hình sự số 99/2015/QH13, Luật Thi hành tạm giữ, tạm giam số 94/2015/QH13. Theo đó, các luật này có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01 tháng 01 năm 2018. Các quy định tại Nghị quyết số 110/2015/QH13 ngày 27 tháng 11 năm 2015 của Quốc hội về việc thi hành Bộ luật Tố tụng hình sự số 101/2015/QH13 có ghi thời điểm “ngày 01 tháng 7 năm 2016” được thay thế bằng thời điểm “ngày 01 tháng 01 năm 2018”, thời điểm “ngày 01 tháng 01 năm 2019” được thay thế bằng thời điểm “ngày 01 tháng 01 năm 2020”.